

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
 (2) All questions carry equal marks.
 (3) Figures to the right indicate marks to a sub-question.

1. Attempt **any two** of the following :

- (a) Elaborate on measures of central tendency and measures of variation. 10
 (b) Discuss naturalistic observation as a descriptive method in psychological research. 10
 (c) How does the tendency to perceive order in random events illustrate why psychological science is more valid than intuition and common sense? 10

2. Attempt **any two** of the following :

- (a) Describe the structure of a neuron and explain how information is transmitted within the neuron with the help of a relevant diagram. 10
 (b) What are the various techniques used for understanding the human brain? 10
 (c) Describe research related to mapping the motor cortex, motor functions and brain computer interfaces. 10

3. Attempt **any two** of the following :

- (a) How does operant conditioning differ from classical conditioning? 10
 (b) Explain cognitive processes in classical conditioning. 10
 (c) Compare the various schedules of reinforcement by giving examples from daily life. 10

4. Attempt **any two** of the following :

- (a) Describe any three effortful processing strategies that can help us remember new information. 10
 (b) How reliable are repressed or constructed memories of abuse ? 10
 (c) Distinguish between explicit and implicit memory systems and describe the role of the cerebellum and basal ganglia in memory processing. 10

5. Attempt **any two** of the following :

- (a) Briefly explain the nature-nurture issue. 10
 (b) How do neurotransmitters influence behaviour ? 10
 (c) Distinguish between positive and negative reinforcement, primary and conditioned reinforcers and immediate and delayed reinforcers. 10
 (d) How can you use memory research findings to improve performance in examination ? 10

[TURN OVER

Q.P. Code : 764002

2

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) उजवीकडील आकडे उपप्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

- (अ) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या आणि विचलनाच्या मापकांचे सविस्तर वर्णन करा. १०
(ब) मानसशास्त्राच्या संशोधनातील नैसर्गिक निरीक्षण या वर्णनात्मक पध्दतीची चर्चा करा. १०
(क) विस्कळीतपणे घडणाऱ्या घटनांमधून निश्चित क्रम ओळखण्याच्या प्रवृत्तीमुळे मानसशास्त्र हे सामान्य ज्ञान व मर्मदृष्टीपेक्षा कसे अधिक यथार्थ बनले आहे? १०

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

- (अ) योग्य आकृतीच्या सहाय्याने नसपेशीच्या रचनेचे वर्णन करा आणि नसपेशीमध्ये माहितीचे संक्रमण कसे होते ते स्पष्ट करा. १०
(ब) मानवी मेंदू समजावून घेण्यासाठी कोणती तंत्रे वापरली जातात? १०
(क) कारक मेंदूपृष्ठाची स्थाने, कारक कार्ये आणि मेंदू व संगणक संलग्नता यांच्याशी संबंधीत संशोधनाचे वर्णन करा. १०

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

- (अ) कारक अभिसंधान अभिजात अभिसंधानापेक्षा कसे वेगळे आहे? १०
(ब) अभिजात अभिसंधानातील बोधनिक प्रक्रिया स्पष्ट करा. १०
(क) दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे देऊन प्रबलीकरणाच्या विविध वेळापत्रकांमध्ये तुलना करा. १०

[TURN OVER]

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

- (अ) नवीन माहिती आढवण्यासाठी मदत करणाऱ्या प्रयत्नपूर्वक प्रक्रियाकरणातील (एफर्टफुल प्रोसेसिंग) कोणत्याही तीन तंत्रांचे वर्णन करा. १०
- (ब) छळवणुकीशी संबंधित दमित (रिप्रेस्ड) आणि रचित स्मृती कितपत विश्वासाह असातात? १०
- (क) अप्रकट व प्रकट स्मृती व्यवस्थेतील फरक स्पष्ट करा आणि छोटा मेंदू (सेरेबेलम) व बेसल गॅंगलिया यांच्या स्मृती प्रक्रियाकरणातील भूमिका स्पष्ट करा. १०

५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

- (अ) अनुवंश- परिसर हा मुद्दा थोडक्यात स्पष्ट करा. १०
- (ब) नसद्रव्यांचा (न्युरोट्रान्समीटर्स) वर्तनावर कोणता प्रभाव पडतो? १०
- (क) धनात्मक व ऋणात्मक प्रबलीकरण प्राथमिक आणि अभिसंधित प्रबलक तसेच त्वरित व विलंबित प्रबलक यांमधील फरक स्पष्ट करा. १०
- (ड) स्मृतीवरील संशोधनातून मिळणाऱ्या निष्कर्षांचा तुम्ही परीक्षेच्या कार्यातील गुणवत्ता सुधारण्यासाठी कसा उपयोग करून घ्याल? १०
